

Kommunala vetot i sjöterritoriet

2019–2025

Henrik Westander och Wanja Kaufmann
Den 25 februari 2026

Innehåll

1.	Inledning och sammanfattning	3
2.	Metod och avgränsning.....	4
3.	Bakgrund om vetot i territorialhavet	5
4.	Resultat	6
4.1	Fas för respektive beslut	6
4.2	Fördelning tillstyrkan, avstyrkan och ej beslut.....	6
4.3	Kommande beslut.....	7
4.4	Samtliga beslut 2019–2025, per län och kommun.....	8

1. Inledning och sammanfattning

För att en vindkraftspark i sjöterritoriet eller på land ska kunna få miljötillstånd måste projektet tillstyrkas av den eller de kommuner där anläggningen ska uppföras (enligt 16 kap. 4 § miljöbalken). Detta kallas ofta "det kommunala vetot". I denna rapport redovisas statistik för vindkraft i sjöterritoriet. Vetostatistiken för landbaserad vindkraft redovisas i separat rapport.

Hösten 2024 beslutade regeringen att en summa motsvarande fastighetsskatten från vindkraft ska överföras till kommunerna. I budgetpropositionen anges: *"För att öka kommunernas incitament att säga ja till mer vindkraft inrättas ett stöd till kommunerna baserat på fastighetsskatten för vindkraftsanläggningar."*

Westander Klimat och Energi har, för perioden 2019–2025, identifierat 27 vindkraftsprojekt i sjöterritoriet som sammantaget skulle kunnat producera 112 TWh (vissa av projekten överlappar dock helt eller delvis). Ett antal av de 27 projekten ligger i fler än en kommun och det hade behövts 39 kommunala tillstyrkanden för att projekten skulle kunna realiseras i sin helhet. Sammanlagt 32 olika kommuner berörs, eftersom några av dem behöver besluta om mer än ett projekt.

Av de 39 besluten som krävs (för de 27 projekten som har identifierats), har kommunerna mellan 2019 och 2025 fattat 27 beslut (vi inkluderar endast det senaste beslutet som har fattats i varje ärende). Många beslut återstår alltså att fatta. För 11 projekt återstår 12 kommunala beslut. Det går inte att veta hur stor andel av de verk som stoppats av det kommunala vetot som skulle ha beviljats slutligt tillstånd om ansökan hade gått vidare i miljöprövningen.

Under 2025 togs två beslut om tillstyrkan (2,4 TWh) och ett beslut om veto (1,2 TWh). Två av besluten avsåg ett projekt, som fick tillstyrkan i en kommun och veto i en annan kommun. I de 27 beslut som har fattats 2019–2025 har en kommunmajoritet valt att stoppa vindkraften i 19 av fallen (70 procent). Detta har stoppat 68 procent av den möjliga produktionen (53 av 78 TWh).

Fattade beslut under 2019–2025 samt återstående beslut

	Antal beslut	Antal verk	Antal TWh	Antal berörda projekt
Avstyrkan	19	825	53	14
Tillstyrkan	8	369	25	7
Ännu inget beslut	12	448	34	11
	39	1 642	112	27*

*Summeringen till 27 och inte 32 beror på att fem projekt dubbelräknas; tre projekt har fått avstyrkan i minst en kommun och tillstyrkan i en annan. Två projekt har fått beslut i en kommun men väntar på beslut i en annan.

2. Metod och avgränsning

Westander Klimat och Energi har, på uppdrag av Green Power Sweden, granskat det kommunala vetot i Sverige sjöterritorium.

Vi har begränsat sammanställningen till perioden 2019 till utgången av 2025.

Det är möjligt för kommuner att ändra ett fattat beslut, oavsett om det ursprungliga beslutet var tillstyrkan eller veto. Vi har endast inkluderat det senaste kommunala beslutet om kommunen har ändrat sig jämfört med ett tidigare fattat beslut.

Vi beskriver i rapporten dels antalet och andelen stoppade projekt, dels antalet och andelen stoppade verk. Eftersom det för vissa projekt inte går att säga var elen skulle anslutas har vi inte delat upp statistiken per elområde.

Som utgångspunkt fattar kommunerna sitt formella beslut om tillstyrkan eller veto först efter att en ansökan om tillstånd har lämnats in och den har kungjorts. I vissa fall har dock en kommunmajoritet tagit tydlig ställning för veto direkt efter att ansökan har lämnats in (varpå ansökan har återkallats), under samrådet eller ännu tidigare.

Det går inte att veta hur stor andel av de verk som stoppas av det kommunala vetot som skulle ha beviljats slutligt tillstånd om ansökan hade gått vidare i miljöprövningen.

Vi har begränsat denna sammanställning till projekt där det har lämnats in ansökan eller inletts samråd, utom i två fall som bedömts som relevanta för sammanställningen.¹

När ett projekt omfattar minst två kommuner, eller delvis ligger i sjöterritoriet och delvis i ekonomisk zon, har vi i första hand utgått från projektörens uppgifter om hur många verk som planeras i respektive kommun. I andra hand har vi gjort en egen bedömning baserat på hur stor andel av projektområdet som ligger i en viss kommun.

Vi har utgått från projektörens egen information om förväntad produktion. I genomsnitt kan verken komma att producera 68 GWh per år.² Det är svårt att veta hur många verk som kan etableras i ett projektområde, då projektören kan välja att reducera antalet verk under processens gång, eller det kan fattas investeringsbeslut som inte omfattar alla tillståndsgivna verk. I de (fåtal) fall företaget har angett ett intervall har vi valt att utgå från den högsta nivån.

¹ Vi har inkluderat ett projekt där det finns ett tidigare miljötillstånd, och ett projekt i tidigare skede där det finns ett tydligt avstyrkande från kommunen och projektören därför pausat projektet.

² Detta ligger i linje med Energimyndighetens uppskattningar. Energimyndigheten anger i sin rapport "Förslag på lämpliga energiutvinningsområden för havsplanerna" från mars 2023 att "nästa kommersiella generation (~2024)" har förväntade turbinstorlekar om 14 MW och "framtida generation (~2025)" 20 MW.

3. Bakgrund om vetot i territorialhavet

I territorialhavet har Sverige full jurisdiktion, vilket innebär att samma lagar och bestämmelser gäller som på land. Därför liknar tillståndsprocessen i stora delar den för landbaserad vindkraft. Enligt 16 kap. 4 § miljöbalken³ får tillstånd till en anläggning för vindkraft bara ges om den kommun där anläggningen är tänkt att uppföras har tillstyrkt det – det så kallade kommunala vetot. Det enda undantaget är om regeringen har tillåtit verksamheten enligt 17 kap. miljöbalken.

Sveriges ekonomiska zon ligger utanför svenskt territorium och kravet på kommunal tillstyrkan gäller inte havsbaserad vindkraft som placeras i zonen.

Bestämmelsen om kommunal tillstyrkan anger inte vid vilken tidpunkt kommunen ska lämna besked om beslut. Eftersom prövningsmyndigheten inte får meddela tillstånd om inte kommunen har tillstyrkt det, måste kommunens besked dock lämnas innan myndigheten ska fatta beslut. Enligt praxis från mark- och miljödomstolen⁴ är kommunen inte bunden av ett beslut om tillstyrkan utan får ändra sig tills frågan om tillstånd är slutligt avgjord, alltså även under eventuell överklagandeprocess.

Under 2021 lämnade en utredning förslag till ändring av vetot i betänkandet En rättssäker vindkraftsprövning (SOU 2021:53).⁵ Förslagen innebär bland annat att kommunerna fortsatt ska få ta ställning till vindkraft, men att sådana besked ska lämnas tidigt och bli bindande under prövningsprocessen.

³ Riksdagen, 1998, Miljöbalk (1998:808), 16 kap. Allmänt om prövningen.

⁴ Mark- och miljödomstolen, 2023, M5427-22

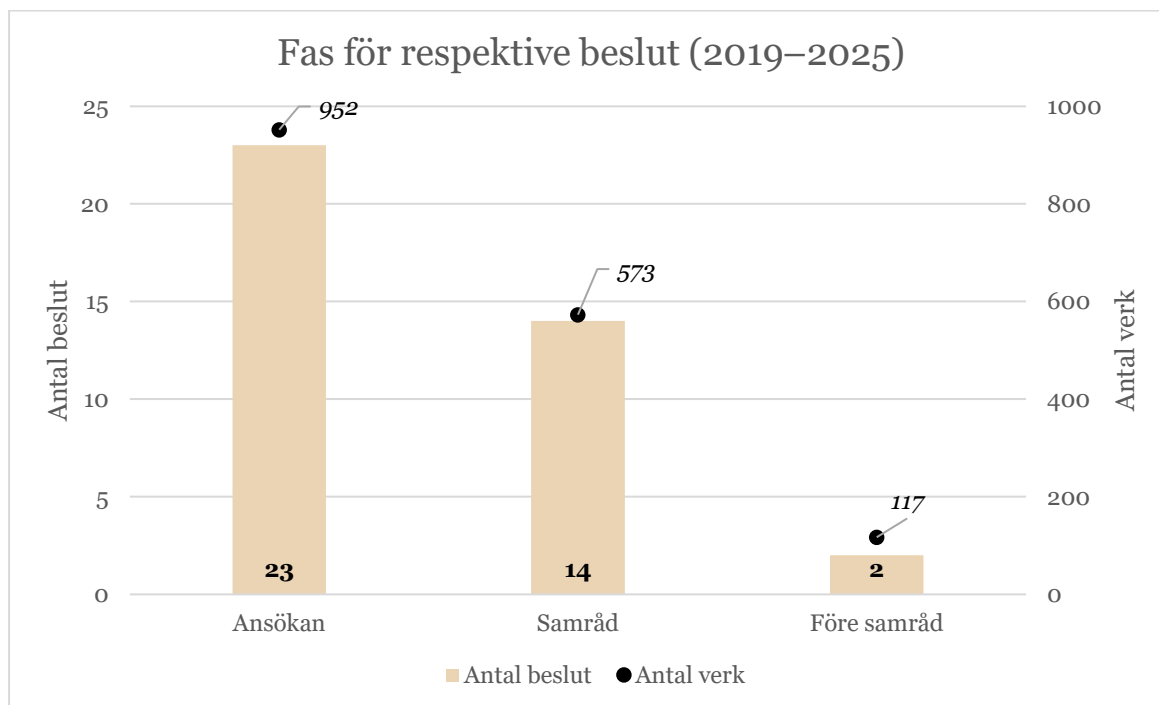
⁵ Regeringen, 2021, En rättssäker vindkraftsprövning

4. Resultat

4.1 Fas för respektive beslut

Av de 39 kommunala beslut som redan fattats eller förväntas fattas, avser 23 projekt där ansökningar om miljötillstånd lämnats in, 14 projekt i samrådsfas och två projekt där kommunen yttrat sig före samrådsfasen.

Källa: Westander Klimat och Energi

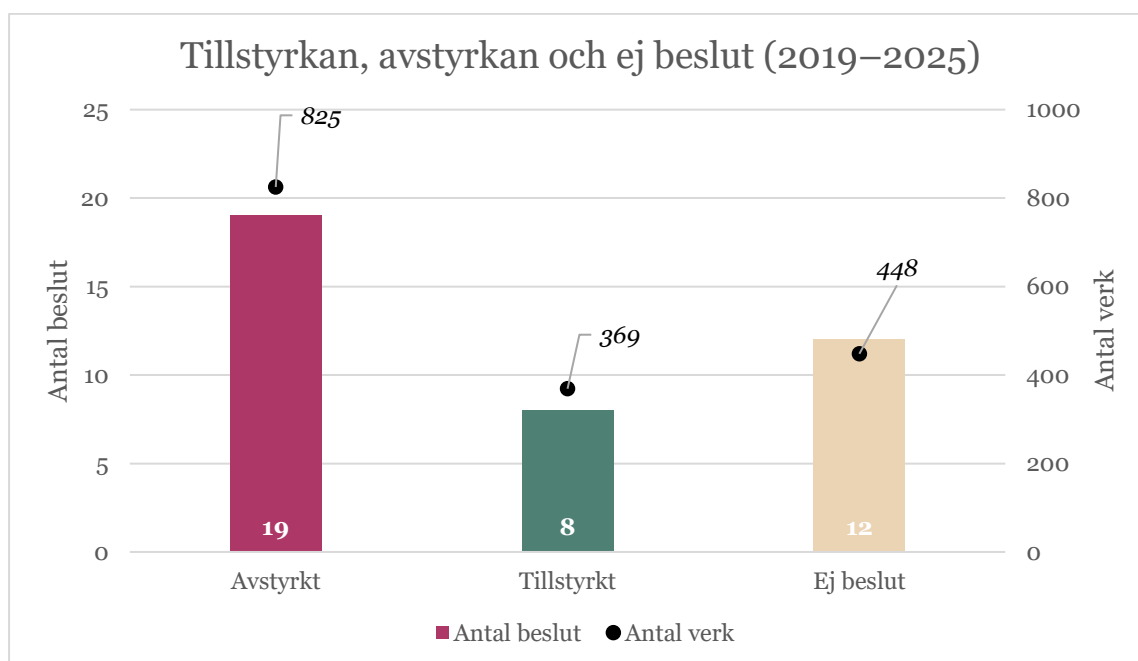
4.2 Fördelning tillstyrkan, avstyrkan och ej beslut

Under perioden 2019–2025 har 27 av de 39 kommunala beslut som krävs fattats:

- I 19 fall har kommunerna avstyrkt projekt inom det egna sjöterritoriet (avseende totalt 825 verk). Dessa hade kunnat producera 53 TWh.
- I åtta fall har kommunerna tillstyrkt projekt inom det egna sjöterritoriet (avseende 369 verk). Dessa kan komma att producera 25 TWh.
- I 12 fall, som rör 11 projekt, (avseende 448 verk) med potential att producera 34 TWh, har kommunerna ännu inte fattat något beslut.

Notera att det är möjligt för kommuner att ändra ett tidigare fattat beslut, oavsett om det ursprungliga beslutet var tillstyrkan eller veto. Notera också att endast det senaste kommunala beslutet är inkluderat om en och samma kommun har fattat beslut vid mer än ett tillfälle.

Källa: Westander Klimat och Energi

4.3 Kommande beslut

Det återstår för kommunerna att fatta 12 kommunala beslut avseende 11 projekt (448 verk) med potential att producera 34 TWh.

4.4 Samtliga beslut 2019–2025, per län och kommun

Vi har nedan fördelat projekten och verken som tillstyrkts eller stoppats av vetot i sjöterritoriet utifrån vilka län och kommuner projekten befinner sig i. Sammantaget använde sig kommunerna av vetot i 19 av 27 *beslutsfall* (825 *verk*) i sjöterritoriet under perioden 2019 till 2025.

Tabellen nedan visar antal beslut per län, med antal berörda verk inom parentes.

Samtliga kommunala beslut om vindkraft i sjöterritoriet 2019–2025, per län

Län	Veto	Tillstyrkan	Totalt
Blekinge	2 (44)	1 (70)	3 (114)
Dalarna	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Gotland	0 (0)	1 (121)	1 (121)
Gävleborg	3 (167)	3 (83)	6 (250)
Halland	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Jämtland	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Jönköping	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Kalmar	2 (98)	0 (0)	2 (98)
Kronoberg	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Norrbottnen	1 (62)	1 (85)	2 (147)
Skåne	4 (63)	0 (0)	4 (63)
Stockholm	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Södermanland	3 (140)	0 (0)	3 (140)
Uppsala	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Värmland	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Västerbotten	1 (147)	0 (0)	1 (147)
Västernorrland	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Västmanland	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Västra Götaland	2 (81)	1 (6)	3 (87)
Örebro	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Östergötland	1 (23)	1 (4)	2 (27)
Totalt	19 (825)	8 (369)	27 (1194)

Källa: Westander Klimat och Energi

Tabellen nedan visar antal beslut per kommun, med antal berörda verk inom parentes.

Samtliga kommunala beslut om vindkraft i sjöterritoriet 2019–2025, per kommun

Kommun	Veto	Tillstyrkan	Totalt
Borgholm	1 (3)	0 (0)	1 (3)
Gotland	0 (0)	1 (121)	1 (121)
Gävle	1 (26)	2 (48)	3 (74)
Hudiksvall	1 (103)	0 (0)	1 (103)
Kalix	0 (0)	1 (85)	1 (85)
Karlshamn	1 (7)	0 (0)	1 (7)

<i>Kungälv</i>	0 (0)	1 (6)	1 (6)
<i>Kävlinge</i>	1 (15)	0 (0)	1 (15)
<i>Landskrona</i>	1 (15)	0 (0)	1 (15)
<i>Mariestad</i>	1 (67)	0 (0)	1 (67)
<i>Norrköping</i>	1 (23)	0 (0)	1 (23)
<i>Nyköping</i>	1 (19)	0 (0)	1 (19)
<i>Oskarshamn</i>	1 (95)	0 (0)	1 (95)
<i>Oxelösund</i>	1 (58)	0 (0)	1 (58)
<i>Piteå</i>	1 (62)	0 (0)	1 (62)
<i>Robertsfors</i>	1 (147)	0 (0)	1 (147)
<i>Skurup</i>	1 (24)	0 (0)	1 (24)
<i>Söderhamn</i>	1 (38)	1 (35)	2 (73)
<i>Söderköping</i>	0 (0)	1 (4)	1 (4)
<i>Sölvesborg</i>	1 (37)	1 (70)	2 (107)
<i>Trelleborg</i>	1 (9)	0 (0)	1 (9)
<i>Trosa</i>	1 (63)	0 (0)	1 (63)
<i>Öckerö</i>	1 (14)	0 (0)	1 (14)
Totalt	19 (825)	8 (369)	27 (1194)

Under 2025 fattades tre beslut – ett om avstyrkan (14 verk) och två om tillstyrkan (totalt 38 verk). Beslutet om avstyrkan fattades i Öckerö (Västra Götaland) medan besluten om tillstyrkan fattades i Kungälv (Västra Götaland) och Gävle (Gävleborg).

